

Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlığı ve motivasyon düzeyleri: Kesitsel bir çalışma

Şenay ŞENER^a, Durdane YILMAZ GÜVEN^b

ÖZET

Amaç: Bu çalışma Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapıldı. **Yöntem:** Çalışmanın örneklemini, Batı Karadeniz Bölgesinde bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Lisans Programı'nda 2020–2021 akademik yılı bahar döneminde öğrenim gören 406 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamış, evrenin tamamı örneklem olarak değerlendirildi. Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini içeren soru formu, Dijital Okuryazarlık Ölçeği (DOYÖ) ve Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (MKSÖ) kullanıldı. Veriler Google Form üzerinden mail yoluyla toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama gibi tanımlayıcı istatistikler ile Mann Whitney U testi, tek yönlü Anova ve Kruskal-Wallis testi kullanıldı. İstatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı kabul edildi. **Bulgular:** Katılımcıların %49.3'i 18-20 yaş aralığında, %85'i kadın, %32.8'i birinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %54.4'ü günde 1-5 saat arasında internet kullanmaktadır. Öğrencilerin DOYÖ toplam puan ortalamaları 66.06 ± 12.77 olup, MKSÖ puan ortalaması 84.48 ± 17 'dir. DOYÖ ile MKSÖ'nin alt boyutları puan ortalamaları incelendiğinde İçsel Motivasyon ile DOYÖ arasında pozitif yönlü kuvvetli, Dışsal Motivasyon ve Olumsuz Motivasyon ile DOYÖ arasında pozitif yönlü ve orta düzey, Mesleki Öğrenme Motivasyonu alt boyutunda ise pozitif yönlü çok kuvvetli ilişki olduğu belirlendi. **Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin müfredatına çevrimiçi sağlık bakımı ve hemşirelik uygulamaları ile ilgili sağlık bilgilerini uygun şekilde arama, değerlendirme ve kullanma yetkinliğinin artırmasına yönelik çalışmaların eklenmesi önerilmektedir. Aynı zamanda hemşire eğitimcilerin dijital okuryazarlıkla ilgili stratejiler geliştirerek, öğretme, mentorluk yapma ve öğrencilerin bilişim becerilerini kullanmalarına yönelik fırsatları müfredat ile birleştirmeleri gerektiği düşünülmektedir. **Anahtar Kelimeler:** COVID-19, dijital teknoloji, okuryazarlık, hemşirelik öğrencisi, motivasyon **Anahtar Kelimeler:** COVID-19, dijital teknoloji, okuryazarlık, hemşirelik öğrencisi, motivasyon

Digital literacy and motivation levels of nursing students in the Covid-19 pandemic

ABSTRACT

Objective: This study was conducted descriptively and cross-sectionally to determine the relationship between nursing students' digital literacy levels and their motivation levels during the COVID-19 pandemic. **Method:** The sample consisted of 406 students enrolled in the Nursing Undergraduate Program of a state university located in the Western Black Sea Region during the spring semester of the 2020–2021 academic year. No sampling method was used in the study; the entire population was considered as the sample. Data were collected using a questionnaire including the students' sociodemographic characteristics, the Digital Literacy Scale (DLS), and the Motivation Sources and Problems Scale (MSPS). Data were gathered via Google Forms through email. For data analysis, descriptive statistics such as number, percentage, and mean were used, as well as the Mann-Whitney U test, one-way ANOVA, and Kruskal-Wallis test. A p-value of < 0.05 was considered statistically significant. **Results:** Of the participants, 49.3% were between the ages of 18 and 20, 85% were female, and 32.8% were first-year students. A total of 54.4% of the students reported using the internet for 1–5 hours per day. The mean total score on the DLS was 66.06 ± 12.77 , and the mean MSPS score was 84.48 ± 17.00 . When the mean scores of the MSPS sub-dimensions were examined in relation to the DLS, a strong positive correlation was found between intrinsic motivation and digital literacy; a moderate positive correlation was found with both extrinsic and negative motivation; and a very strong positive correlation was found in the vocational learning motivation sub-dimension. **Conclusion:** It is recommended that efforts be made to integrate content into the nursing curriculum to enhance students' competencies in appropriately searching, evaluating, and using online health information related to healthcare and nursing practices. Furthermore, it is considered important for nurse educators to develop strategies related to digital literacy and to integrate opportunities for teaching, mentoring, and the use of informatics skills by students into the curriculum.

Keywords: COVID-19, digital technology, literacy, nursing student, motivation

Geliş Tarihi: 27.03.2025

Kabul Tarihi: 03.07.2025

^aKarabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Karabük, Türkiye e-posta: senaysener@karabuk.edu.tr ORCID: 0000-0002-0696-2265

^bKarabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Karabük, Türkiye e-posta: durdanegüven@karabuk.edu.tr ORCID: 0000-0001-8044-1014

Sorumlu Yazar/Correspondence: Durdane Yılmaz Güven e-posta: durdanegüven@karabuk.edu.tr

*Çalışma 5-6 Kasım 2021 tarihlerinde Online düzenlenen 1. Uluslararası Sağlık Hizmetlerinde Sürdürülebilirlik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. Atıf/Citation: Şener Ş, Yılmaz Güven D. Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlığı ve motivasyon düzeyleri: Kesitsel bir çalışma. Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi 2025;7(2):55-64.

GİRİŞ

Covid-19 pandemisi, eğitim sistemleri başta olmak üzere pek çok alanda hızlı ve zorunlu dijital dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Pandemi süreciyle birlikte eğitim faaliyetlerinin dijital ortamlara taşınması, öğrencilerin dijital ortamlarda sunulan içerikleri anlama, değerlendirme, yorumlama ve dijital materyalleri etkili ve verimli bir şekilde kullanabilme becerilerini gerektirmesi dijital okuryazarlığı ön plana çıkarmıştır.¹

Dijital okuryazarlık; mobil cihazlar, sosyal medya ve farklı internet platformları gibi dijital teknolojiler aracılığıyla iletişim kurma ile bilgiye erişim olanaklarının artmasıyla birlikte, dijital metinleri, sembolleri ve grafikleri analiz etme, anlama, değerlendirme ve etkili bir şekilde başkalarına aktarabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır.² Dijital okuryazarlığı akademik derslere teknoloji entegrasyonunun karşılaştığı temel zorluklardan biri olarak düşünülmektedir. Çünkü dijital okuryazarlık, yalnızca bir yazılımı ya da cihazı kullanma becerisinin dışında; bilişsel, psikomotor, sosyolojik ve duygusal boyutları içeren çok yönlü bir beceri bütünü tanımlanmaktadır.³ Ayrıca dijital okuryazarlık; fonksiyonel becerilerin yanı sıra yaratıcılık, eleştirel düşünme, kültürel ve sosyal anlayış, iş birliği, bilgiyi bulma ve keşfetme, etkili iletişim kurma ve dijital güvenlik gibi birçok yetkinlik alanını kapsamaktadır.^{3,4} Bu bağlamda, internet temelli bilgiye erişebilen, bu bilgileri analiz edebilen, değerlendirebilen ve dijital teknolojileri amaçlarına uygun biçimde etkili ve sorumlu bir şekilde kullanabilen dijital okuryazarlık becerilerine sahip olmak 21. yüzyılda önemli bir beceri olarak düşünülmektedir.^{5,6}

Covid-19 pandemisi, eğitim sistemlerine yönelik yaklaşımların yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur.⁷ Pandemi sürecinde eğitim kurumlarının kapanması ve yüz yüze eğitime ara verilmesi, dünya genelinde yaklaşık 1,6 milyar öğrencinin eğitiminde aksamalara yol açmıştır. Türkiye’de ise bu durumdan etkilenen öğrenci sayısı yaklaşık 25 milyon olarak tahmin edilmektedir. Eğitimin temel bir insan hakkı olması dikkate alındığında, bu kaybı telafi etmek amacıyla eğitim kurumları hızlı bir şekilde uzaktan eğitim uygulamalarını devreye sokmuştur. Covid-19 pandemisi, dünya genelinde ve ülkemizde mevcut eğitim sistemlerinin her koşulda devamlılığını sağlayacak yeterli hazırlığa sahip olmadığını ortaya koymuş ve öğrencilerin; okullarından, öğretmenlerinden ve diğer öğrencilerden fiziksel olarak ayrılmasına neden olmuştur.⁷

Covid-19 pandemisi ile genelde tüm eğitim sisteminde dijital dönüşümün önemi ve gerekliliği görülmüştür. Chemnitz Teknoloji Üniversitesi’nde yapılan çalışmada Covid-19 pandemisi ile eğitimde

dijitalleşmenin kaçınılmaz olduğu belirlenmiştir.¹⁰ Bu süreçte dijital dönüşüm, sadece teknolojiye yapılan yatırımlar olarak değil aynı zamanda öğrenenlerin karşılaşacağı sorunların çözülmesinde de büyük bir öneme sahiptir. Bireylerin eğitime yönelik tutumları, çalışma isteklilikleri, ilgi düzeyleri ile ihtiyaç ve beklentileriyle yakından ilişkili olan akademik motivasyon, öğrencilerin akademik başarılarının artırılması ve eğitimsel hedeflere ulaşılması açısından kritik bir değişkendir. Akademik motivasyonu yüksek bireyler, yeni bilgi ve becerileri edinme konusunda daha istekli ve özgüvenli davranmakta; ayrıca mesleki, bireysel ve toplumsal alanlarda daha etkin roller üstlenerek yüksek performans sergilemektedir.¹⁰⁻¹²

Günümüzde sağlık hizmetlerinde teknolojinin hızla yaygınlaşması, sağlık profesyonellerinin dijital okuryazarlık becerilerine sahip olmasını zorunlu hâle getirmiştir. Özellikle COVID-19 pandemisinin ardından dijital eğitim, elektronik sağlık kayıtları, tele-sağlık, tele-hemşirelik, mobil uygulamalar, taşınabilir monitörler, akıllı hastane yatakları ve giyilebilir biyosensörler gibi birçok teknolojik uygulama sağlık alanına hızla entegre olmuştur.^{12,13} Bu dönüşüm, hemşirelerin mesleki sorumluluklarını yerine getirebilmeleri ile mesleki uygulamaların güvenliği ve kalitesini sağlayabilmeleri açısından, teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmalarını ve dolayısıyla dijital okuryazarlık düzeylerinin artırılmasını zorunlu kılmaktadır.^{2,12,13} Teknolojik gelişmeler doğrultusunda hemşirelerin bilgi, beceri ve kaynaklara erişimlerinin sağlanması; sağlık hizmetlerinin niteliği ve güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır. Nitekim sağlık ve sosyal bakım alanlarında görev yapan profesyonellerin güçlü dijital becerilere sahip olmaları, bakım süreçlerini ve klinik uygulamaları iyileştirme ve dönüştürme fırsatlarını da beraberinde getirmektedir.^{12,13} Bu nedenle, dijital okuryazarlığın hemşirelik iş gücüne entegre edilmesi gerekmektedir.^{13,14} Hemşirelerin mesleki yaşama hazırlandığı sağlık eğitimi veren kurumların temel amacı, dijital gelişmeleri takip edebilen, anlayabilen, kullanabilen ve gerektiğinde geliştirebilen nitelikli bireyler yetiştirmektir.¹⁵ Dijital okuryazarlık hem bireysel hem de mesleki gelişimi destekleyen ve çağdaş hemşirelik uygulamalarının temelini oluşturan önemli bir beceri olarak öne çıkmaktadır.⁴ Hemşirelik eğitiminin temel hedeflerinden biri; kişisel ve mesleki gelişime açık, yeniliklere uyum sağlayabilen, hemşirelik mesleğine ilişkin temel kavramlar konusunda yüksek farkındalığa sahip, bilgiye ulaşma ve üretme becerisi gelişmiş, eleştirel düşünebilen, değişen koşullara uyum sağlayabilen ve liderlik yetkinlikleri güçlü hemşireler yetiştirmektir.¹⁶ Hemşirelik öğrencilerinin etkili öğrenme süreçleri ile akademik başarı ve öz gelişim düzeyleri üzerinde belirleyici olan en önemli etkenlerden biri ise motivasyon düzeyleridir.¹⁷ Hemşirelik eğitiminde kaliteyi artırmak, gelecekte mesleklerini severek ve istekle icra edecek hemşireler yetiştirmek ve

karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek için hemşirelik eğitimi gören öğrencilerin motivasyon seviyelerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.¹⁸ Pandemi döneminde uzaktan eğitimin yapılması ile birlikte, öğrencilerin dijital sağlık okuryazarlığı düzeylerinin eğitimin kalitesini doğrudan etkilediği açıkça görülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışma Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlığı ve motivasyon düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Çalışmanın Türü

Çalışma tanımlayıcı, kesitsel tipte bir çalışmadır.

Çalışma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyleri nedir?
3. Hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışmanın Değişkenleri

Bağımlı değişkenler: Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon ve dijital okuryazarlık düzeyi

Bağımsız değişken: Hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, kendine ait bilgisayarı olma ve benzeri durumları

Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın örneklemini, 2020–2021 akademik yılı bahar döneminde Türkiye'nin Batı Karadeniz Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinin hemşirelik lisans programında öğrenim gören 406 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamış, evrenin tamamı örneklem olarak değerlendirilmiştir. Araştırmaya, çalışmaya katılmaya gönüllü olan, 18 yaş ve üzeri bireylerden oluşan ve veri toplama formunu eksiksiz olarak dolduran öğrenciler dahil edilmiştir. Örneklem seçimine gidilmeksizin, evrenin tamamı örneklem olarak kabul edilmiştir. Bu doğrultuda, çalışmaya katılım kriterlerini karşılayan toplam 406 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada; 'Bireysel Bilgi Formu', 'Dijital Okuryazarlık Ölçeği' ve 'Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği' kullanıldı.

Bireysel Bilgi Formu: Bu form, literatür doğrultusunda hazırlanmış olup hemşirelik öğrencilerinin demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, algılanan gelir düzeyi,

çalışma durumu) ve bilgisayar kullanımına ilişkin özelliklerine (bilgisayar kullanma amacı, günlük internet kullanım süresi, mesleki bilgi edinme kaynakları vb.) yönelik sorular içermektedir.^{6,11,12}

Dijital Okuryazarlık Ölçeği (DOYÖ): Ng (2012)¹⁹ tarafından geliştirilen bu ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Hamutoğlu ve ark. (2017)²⁰ tarafından yapılmıştır. Ölçek 5'li Likert tipte 17 sorudan oluşmaktadır. DOYÖ'nün alt boyutları, tutum, teknik, bilişsel ve sosyal boyutlardır. DOYÖ'de yer alan maddelerden 1–7 arası ifadeler tutumu, 8–13 arasındaki ifadeler tekniği, 14 ve 15. ifadeler bilişsel, 16 ve 17. ifadeler ise sosyal boyut değerlendirmektedir. Ölçek puanları 17 ile 85 puan aralığındadır. Ölçeğin alt boyutlarına göre alınabilecek en düşük ve yüksek puanlar; tutum boyutundan 7-35, teknik boyuttan 6-30, bilişsel ve sosyal boyutlardan ise 2-10 arasında değişmektedir. Puan yükseldikçe dijital okuryazarlık düzeyi yükselmektedir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin tamamı için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.98 olarak belirlenmiştir. Alt boyutlara göre incelendiğinde; Tutum alt boyutuna ait alfa katsayısı 0.89, Teknik alt boyutu için 0.90, Bilişsel alt boyutu için 0.87 ve Sosyal alt boyutu için ise 0.79 olarak saptanmıştır.²⁰ Bu çalışmada dijital okuryazarlık ölçeği puan ortalaması Cronbach Alfa değeri 0.804 olarak belirlendi. DOYÖ'nün alt boyutlarının iç güvenirlik katsayısına bakıldığında tutum 0.776, teknik 0.693, bilişsel 0.811 ve sosyal 0.805 olarak tespit edildi.

Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (MKSÖ): Acat ve Köşgeroğlu (2006)²¹ tarafından geliştirilen bu ölçek, sağlık yüksekokulu öğrencilerinin mesleki öğrenme motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Toplam 24 maddeden oluşan ölçek, dört alt boyuttan meydana gelmektedir: İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Olumsuz Motivasyon ve Mesleki Öğrenme Motivasyonu. Ölçeğin 11 maddesi (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 23, 24) içsel motivasyonu; 5 maddesi (13, 14, 15, 17, 20) dışsal motivasyonu; 8 maddesi ise (5, 11, 12, 16, 18, 19, 21, 22) olumsuz motivasyonu ölçmeye yöneliktir. Ölçekten elde edilebilecek puan aralıkları, İçsel Motivasyon alt boyutu için 11 ile 55, Dışsal Motivasyon alt boyutu için 5 ile 25, Olumsuz Motivasyon alt boyutu için 8 ile 40 arasında değişmektedir. Ölçeğin toplam puanı ise 24 ile 120 arasında değerlendirilmektedir. Elde edilen puanın yüksek olması motivasyon düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Acat ve Köşgeroğlu'nun çalışmasında Cronbach Alfa katsayısı 0.82 olarak saptanmıştır.¹⁵ Bu çalışmada Motivasyon Kaynakları ve Sorunları ölçeği Cronbach's Alfa katsayısı 0.632, alt boyutlardan İçsel Motivasyon 0.594, Dışsal Motivasyon 0.704, Olumsuz Motivasyon 0.12 ve Mesleki Öğrenme Motivasyonu 0.654 olarak belirlendi.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri Google Formdan oluşturulan veri toplama araçları ile toplandı. Anketin giriş kısmında

katılımcılara yazılı bilgilendirme sunulmuş ve çevrimiçi onam alınmıştır. Anket, belirli bir yönerge ve akış çerçevesinde uygulanmıştır. Katılımcılara, herhangi bir maddeyi yanıtlamamaları durumunda anketin bir sonraki sorusuna geçebilecekleri bilgisi açıkça iletilmiştir. Ayrıca daha fazla öğrenciye ulaşabilmek amacıyla veriler öğrencilere mail yolu ile gönderilmiştir. Çalışma ile ilgili gerekli bilgiler öğrencilerle paylaşıldı, çalışmanın gönüllülük esasına dayalı olduğu, kişisel verilerinin gizli olacağı ve diledikleri zaman çalışmadan ayrılacakları belirtilerek, bilgilendirme yapıldı.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler, lisanslı SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılarak gerçekleştirildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi ile değerlendirilerek bu kapsamda p değerinin 0,05' ten büyük olması ve çarpıklık-basıklık katsayılarının ± 1 aralığında bulunması normallik kriteri olarak kabul edildi. Tanımlayıcı istatistikler kapsamında frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri hesaplandı. İki bağımsız grup arasındaki karşılaştırmalarda bağımsız örneklem t testi ve Mann-Whitney U testi; üç veya

daha fazla grup içeren karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Kruskal-Wallis testi kullanıldı. ANOVA sonucunda gruplar arası farklılık saptanması durumunda, farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tamhane's T2 Post-hoc testi uygulandı. Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Spearman korelasyon analizi yapıldı. Elde edilen korelasyon katsayıları; 0.00–0.19 arası ilişki yok veya önemsiz düzeyde, 0.20–0.39 arası zayıf, 0.40–0.69 arası orta düzeyde, 0.70–0.89 arası güçlü ve 0.90–1.00 arası çok güçlü ilişki olarak yorumlandı.²² İstatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Katılımcıların %49.3'i 18-20 yaş aralığında, %85.2'si kadın olduğu belirlendi. Katılımcıların %86.9'unun kitap okuduğu, %72.4'ünün evinde 10'dan fazla kitap bulunduğu, %59.9'unun kendine ait bilgisayarının olduğu, %31'inin e-maillerini kontrol etmek amacıyla bilgisayar kullandığı saptandı. Ayrıca katılımcıların %54.4'ünün günde 1-5 saat arasında internet kullandığı ve daha çok internet aracılığı ile mesleki bilgi edindikleri belirlendi (Tablo1).

Tablo 1. Hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri (n=406)

	Sosyodemografik ve tanıtıcı özellikleri	n	%
Yaş	18-20	200	49.3
	21-23	185	45.1
	24 ve üzeri	21	5.2
Cinsiyet	Kadın	346	85.2
	Erkek	60	14.8
Kendisine ait bilgisayar olma durumu	Evet	243	59.9
	Hayır	163	40.1
Bilgisayar kullanma amacı	E-maillerimi kontrol etmek	126	31.0
	Oyun oynamak	81	20.0
	İnternette araştırma yapmak	41	10.1
	Sosyal paylaşım	6	1.5
	Derse katılmak	108	26.6
	Ödev hazırlamak	33	8.1
	Diğer	11	2.7
Günlük internet kullanım saati	1-5	221	54.4
	6-11	164	40.4
	12- ve üzeri	21	5.2
Mesleki bilgi edinme kaynakları*	Gazete		
	Evet	47	11.6
	Hayır	259	88.4
	İnternet		
	Evet	405	99.8
	Hayır	1	0.2
	Radyo ve televizyon		
	Evet	212	52.2
	Hayır	194	47.8
	Kitaplar ve broşürler		
	Evet	333	82.0
	Hayır	73	18.0
	Aile üyeleri, arkadaşlar vb,		
	Evet	302	74.3
	Hayır	107	25.7
	Doktor, hemşire ve diğer sağlık çalışanları		
	Evet	298	73.4
	Hayır	108	26.6

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin DOYÖ toplam puan ortalaması 66.06±12.77 olarak belirlendi. DOYÖ'nün alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında; tutum boyutunda 27.14±5.70, teknik boyutunda 23.75±4.72, bilişsel boyutunda 7.83±1.86 ve sosyal boyutunda 7.33±1.91 olduğu belirlendi. Motivasyon Kaynakları ve Sorunları

Ölçeği puan ortalaması 84.48±17 olup, alt boyutları puan ortalamaları değerlendirildiğinde İçsel Motivasyon 41.76±10.28, Dışsal Motivasyon 16.26±4.21, Olumsuz Motivasyon 22.46±6.90, Mesleki Öğrenme Motivasyonunun 80.49±16.54 olduğu saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Dijital Okuryazarlık Ölçeği ve Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği puan ortalamaları

Ölçekler		Min	Maks	Ort±SS
Dijital Okuryazarlık Ölçeği	Tutum	17.00	85.00	27.14±5.70
	Teknik	7.00	35.00	23.75±4.72
	Bilişsel	6.00	30.00	7.83±1.86
	Sosyal	2.00	10.00	7.33±1.91
	Genel	2.00	10.00	66.06±12.77
Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği	İçsel Motivasyon	11.00	55.00	41.76±10.28
	Dışsal Motivasyon	4.00	20.00	16.26±4.21
	Olumsuz Motivasyon	8.00	40.00	22.46±6.90
	Genel	24.00	120.00	84.48±17.00

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların kendine ait bilgisayar olması durumlarına göre dijital okuryazarlık puan ortalamaları arasında fark olduğu tespit edildi (Tablo 3). Çalışmaya katılan öğrencilerin bilgisayar kullanma amaçlarına göre; içsel, dışsal, mesleki öğrenme ve MKSÖ ile DOYÖ puanları arasında anlamlı fark saptandı ($p<0.05$). Fark yaratan grubu tespit etmek amacıyla yapılan düzeltilmiş Bonferroni sonucunda oyun oynama amacının içsel, dışsal, mesleki öğrenme ve motivasyon puan ortalamasının daha fazla olduğu görülmektedir. Dijital okuryazarlık

boyutunda ise araştırma amaçlı bilgisayar kullanımının puan ortalamasının daha fazla olduğu belirlenmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin cep telefonlarında internet bulunması durumlarına göre olumsuz Motivasyon puan ortalaması arasında fark olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Katılımcıların günlük internet kullanma durumlarına göre İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Mesleki Öğrenme Motivasyon ve Motivasyon ile dijital okuryazarlık arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p<0,05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik öğrencilerinin teknoloji kullanma durumları ile Dijital Okuryazarlık, Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması

Özellikler	İçsel Motivasyon	Dışsal Motivasyon	Olumsuz Motivasyon	Mesleki Öğrenme Motivasyonu	Motivasyon Kaynakları ve Sorunları	Dijital Okuryazarlık Ölçeği
Kendine ait bilgisayarı olma durumu						
Evet	44.00±10.09	18.00±4.13	25.00±6.89	34.00±6.06	66.00±14.80	36.00±6.02
Hayır	43.00±10.52	17.00±4.17	26.00±6.90	33.50±5.85	64.00±14.99	34.00±8.03
Test Değeri	17835	17933	18365	186677	17609	16449
P değeri	0.89	0.10	0.21	0.33	0.06	0.001**
Bilgisayarı kullanma amacı						
E-mailleri kontrol etmek ^a	44.00±10.03	17.00±4.24	25.00±6.52	32.75±5.71	66.00±14.81	36.00±5.98
Oyun oynamak ^b	46.00±8.22	18.00±2.95	27.00±5.89	36.50±5.16	69.00±11.36	36.00±5.53
Araştırma yapmak ^c	41.00±13.6	16.00±5.35	24.00±7.82	31.50±7.23	63.00±19.85	39.00±5.57
Sosyal paylaşım ^d	45.00±6.40	19.50±2.25	26.50±5.91	34.75±3.05	65.50±7.94	37.00±5.46
Derse katılmak ^e	44.00±8.94	18.00±3.98	27.00±6.77	34.00±5.87	64.00±13.31	34.00±6.88
Ödev hazırlamak ^f	42.00±12.24	16.00±4.75	25.00±8.85	29.50±5.91	62.00±17.32	33.00±11.69
Diğer ^g	46.00±10.46	16.00±3.43	27.00±9.45	31.50±5.98	66.00±14.32	37.00±5.49
Test Değeri	20.479	17.735	5.936	28.58	21.394	24.965
P değeri	0.001**	0.001**	0.430	0.001**	0.001**	0.001**
	b>a>c>f	b>f		b>e> a> c>f	b>c>f*	c>e>f*
Cep telefonundan internet kullanma durumu						
Evet	44.00±10.30	17.00±4.16	26.00±6.86	34.00±5.98	65.00±14.94	35.00±6.86
Hayır	47.00±7.02	18.00±0.57	14.00±6.24	33.50±5.39	71.00±7.21	37.00±18.90
Test Değeri	460.50	458.50	164	452.50	573	442.50
P değeri	0.477	0.45	0.001*	0.453	0.87	0.42
Günlük internet kullanım süresi (saat)						
1-5	44.00±10.82	17.00±4.44	26.00±6.90	34.00±6.06	65.00±15.88	35.00±7.60
6-11	43.00±9.84	18.00±3.86	25.00±6.93	33.25±5.89	65.00±14.01	36.00±6.13
12 ve üzeri	45.00±7.39	17.00±2.90	22.00±6.72	34.50±5.88	67.00±9.86	36.00±5.40
Test Değeri	1.754	1.052	1.754	0.242	0.826	5.226
P değeri	0.416	0.591	0.416	0.886	0.662	0.073

$p<0.05$ * Mann Whitney U testi, ** Kruskal Wallis testi

Katılımcıların mesleki bilgi edinme kaynaklarından gazete okumaları ve internet kullanmaları ile ilgili Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ile alt boyutları ve dijital okuryazarlık arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (Tablo 4). İçsel Motivasyon boyutunda kitap ve broşür ile doktor, hemşire ve diğer sağlık çalışanlarından bilgi edinme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı. Dışsal Motivasyon boyutunda doktor, hemşire ve diğer sağlık çalışanlarından bilgi edinme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır. Olumsuz Motivasyon boyutunda Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ile alt boyutları ve dijital okuryazarlık

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmedi. Mesleksel Öğrenme Motivasyonu boyutunda kitap ve broşürlerden bilgi edinme arasında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ile kitap ve broşür ile doktor, hemşire ve diğer sağlık çalışanlarından bilgi edinme arasında anlamlı fark saptandı ($p<0.05$). Dijital okuryazarlık ile radyo ve televizyon, kitap ve broşürlerden, aile üyeleri ve arkadaşlar, doktor, hemşire ve diğer sağlık çalışanlarından bilgi edinme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlendi ($p<0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin bölümleri ile ilgili Mesleki Bilgi Edinme Kaynakları ile Dijital Okuryazarlık, Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması

Mesleki Bilgi Edinme Kaynakları	İçsel Motivasyon	Dışsal Motivasyon	Olumsuz Motivasyon	Mesleksel Öğrenme Motivasyon	Motivasyon Kaynakları ve Sorunları	Dijital Okuryazarlık Ölçeği
Gazete						
Evet	44.00±10.15	16.00±1.48	24.00±7.98	32.50±5.80	65.00±15.13	36.00±8.07
Hayır	44.00±10.32	17.00±4.09	26.00±6.76	34.00±6.00	65.00±14.89	35.00±6.84
Test değeri	831	6863	8276	8435	8005	7791.50
P değeri	0.87	0.35	0.83	0.99	0.56	0.39
İnternet						
Evet	44.00±10.28	17.00±4.15	26.00±6.91	34.00±5.97	65.00±14.90	35.00±6.98
Hayır	-	-	-	-	-	-
Test değeri	46	55	161.50	42.50	49	32.50
P değeri	0.10	0.20	0.71	0.17	0.19	0.14
Radyo ve televizyon						
Evet	44.00±10.20	17.00±4.19	25.00±7.01	34.00±6.03	65.50±14.90	36.00±7.12
Hayır	43.50±10.36	17.00±4.11	26.50±6.79	33.50±5.91	65.00±14.90	35.00±6.78
Test değeri	18918	19586.50	19607	19895.50	19086	17817
P değeri	0.16	0.40	0.41	0.57	0.21	0.001*
Kitaplar ve broşürler						
Evet	44.00±10.32	17.00±4.18	26.00±7.02	34.00±6.00	66.00±15.01	36.00±6.75
Hayır	41.00±10.03	16.00±4.04	25.00±6.24	31.50±5.71	62.00±14.39	33.00±7.86
Test değeri	10141.50	10876.50	10788.50	10081	10192	10340
P değeri	0.001**	0.15	0.132	0.001**	0.001*	0.001*
Aile üyeleri, arkadaşlar vb.						
Evet	44.00±10.62	17.00±4.24	26.00±6.98	33.50±6.08	65.00±15.44	36.00±7.14
Hayır	44.00±9.28	17.50±3.87	26.00±6.66	35.25±5.64	65.00±13.29	34.00±6.19
Test değeri	15389	14784.50	14932.50	14888.50	15558.50	11723
P değeri	0.76	0.36	0.45	0.42	0.88	0.001**
Doktor, hemşire ve diğer sağlık çalışanları						
Evet	44.00±9.86	17.50±4.03	25.00±6.91	34.00±5.89	66.00±14.44	36.00±6.86
Hayır	42.00±11.14	16.50±4.41	26.00±6.90	32.25±6.12	63.00±15.82	34.00±7.11
Test değeri	13574	14036.50	15682	14105	19025.50	13139.50
P değeri	0.001**	0.001**	0.69	0.057	0.001*	0.001**

$p<0.05$ * Mann Whitney U testi,

Öğrencilerin DOYÖ ve Motivasyon Kaynakları ve Sorunlar Ölçeği Puan ortalamaları arasındaki ilişki Korelasyon analizine göre pozitif yönde, zayıf düzeyde ilişkili olduğu belirlendi ($r=0.149$; $p=0.001$). DOYÖ ile Motivasyon Kaynakları ve Sorunlar Ölçeği alt boyutları puan ortalamalarına bakıldığında içsel Motivasyon ile arasında DOYÖ pozitif yönlü kuvvetli

($r=0.782$; $p=0.001$). Dışsal Motivasyon ($r=0.664$; $p=0.001$) ve Olumsuz Motivasyon ($r=0.481$; $p=0.001$) arasında pozitif yönlü ve orta düzey bir ilişki belirlendi. DOYÖ ile Mesleksel Öğrenme Motivasyonu ($r=0.997$; $p=0.001$) alt boyutunda ise pozitif yönlü çok kuvvetli ilişki olduğu analiz edildi. Ayrıca Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeğinin alt boyutlarından

olan İçsel Motivasyonun, DOYÖ alt boyutlarından Tutum ve Bilişsel ile Olumsuz Motivasyonun DOYÖ alt boyutlarından Teknikle ve Mesleki Öğrenme

Motivasyonunun DOYÖ alt boyutlarından Tutum ile pozitif yönlü zayıf düzeyde ilişkili olduğu saptandı (Tablo 5).

Tablo 5. Dijital Okuryazarlık Ölçeği ile Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Ölçeği arasındaki ilişki

	Dijital okuryazarlık	Tutum	Teknik	Bilişsel	Sosyal
Motivasyon Kaynakları ve Sorunları					
r	0.149	0.108	0.007	0.089	0.023
p	0.001**	0.029	0.88	0.074	0.646
İçsel Motivasyon					
r	0.782	0.156	0.71	0.129	0.82
p	0.001**	0.001**	0.156	0.001**	0.10
Dışsal Motivasyon					
r	0.664	0.084	0.087	0.103	0.022
p	0.001**	0.092	0.080	0.037	0.655
Olumsuz Motivasyon					
r	0.481	0.062	0.134	0.69	0.084
p	0.001**	0.214	0.001**	0.168	0.093

*p<0.05 *Spearman Korelasyon Testi*

TARTIŞMA

Yirmi birinci yüzyılda, dijital teknolojideki gelişmeler bilgiye ulaşmayı hızlandırmakta, dijital okuryazarlık becerilerine sahip her yaştan bireyin hem davranış ve alışkanlıklarında hem de beklenti ve tatmin düzeylerinde yadsınamaz değişimlerin olduğu göstermektedir. Dijital teknolojiye yönelik bu değişimler, bilginin zaman ve mekândan bağımsız, her an erişilebilir hale gelmesini sağlamış; bu durum, dijital çağ ile birlikte dijital okuryazarlık kavramının önem kazanmasına ve bireylerin bu alandaki yetkinliklerinin giderek daha değerli hale gelmesine neden olmuştur. Bu çalışma Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlığı ve motivasyon düzeylerini incelemek amacıyla yapıldı. Çalışmaya katılan öğrencilerin %54.4'ünün günde 1-5 saat internet kullandığı saptandı. Bununla birlikte öğrencilerin %99.8'inin mesleki bilgi edinmek amacıyla interneti kullandığı belirlendi. Pandemi dönemine ilişkin internet bağımlılığı üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında, bu süreçte bireylerin internet kullanım sıklıklarında ve sürelerinde belirgin bir artış görüldüğü belirtilmektedir.²³⁻²⁵ Üniversite öğrencilerinin dijitalleşmeye yönelik fikirlerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan bir çalışmada, katılımcıların %25.6'sının günde 3-4 saat internet kullandığı saptandı.²⁶ Yılmaz ve arkadaşlarını (2017) tarafından yapılan çalışmada, katılımcıların %46'sının günde 3-4 saat interneti kullandığı belirlendi.²⁷ Durmaz ve Ertaş (2021)'in ebelik öğrencileri ile yaptığı çalışmalarında pandemi sürecinde günlük internet kullanım süresinin önemli derecede arttığı saptandı.²⁸

Öğrencilerin DOYÖ toplam puan ortalamaları 66.06±12.77 iyi düzeyde olduğu belirlendi. Göldağ'ın (2021) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi orta seviyede bulundu.²⁹ Hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrencilerin dijital okuryazarlık puan ortalaması çalışmamıza benzer şekilde 66.56±7.15 olduğu saptandı.³⁰ Bu sonuçlar çalışmamızı destekler

biçimde öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyinin iyi olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda öğrencilerin %31'i e-maillerini kontrol etmek, %26.6'sı ise derse katılmak amacıyla bilgisayarı kullandığı belirlendi. Yılmaz Altuntaş ve ark. (2020)'nin yaptığı çalışmada öğrencilerin dijital ortamları kullanarak ödev ve sınav yapmaları, uzaktan eğitim platformlarını kullanabilme performanslarına olumlu katkı sağladığı, uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin teknolojiye olan ilgi ve motivasyonlarının artırdığı belirtilmektedir.³¹

Öğrencilerin MKSÖ puan ortalaması 84.48±17'dir. Çalışmamıza benzer şekilde Çelik ve ark. (2014)'nin çalışmasında; öğrencilerin MKSÖ toplam puan ortalamasının 82.06±11.95 olduğu saptandı.¹⁷ Pandemi döneminde hemşirelik öğrencilerinin mesleki motivasyon düzeylerinin incelendiği bir çalışmada, öğrencilerin %79,1'inin motivasyonlarının etkilendiği, %52,5'inin ise bu etkinin olumsuz yönde olduğunu belirttiği saptanmıştır. Motivasyonu olumlu yönde etkilenen öğrenciler, hemşirelik mesleğinin öneminin fark edilmesi ve toplumsal saygınlığının artması gibi faktörleri gerekçe olarak ifade etmişlerdir. Öte yandan, motivasyonlarının olumsuz yönde etkilendiğini belirten öğrencilerin bu durumu, eğitimin uzaktan yürütülmesi ve uygulamalı derslere katılamamış olmaları gibi nedenlere dayandırdıkları belirlenmiştir.^{32,32} İsmail ve ark. (2020) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %37,9'u Covid-19 pandemisi sırasında motivasyonlarının orta düzeyde olduğunu ifade etmiştir.³³ Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin MKSÖ puan ortalamasının iyi olmasının, pandemi sürecinde hemşirelik mesleğinin değerinin daha fazla anlaşılmış olması, hemşirelerin sağlık ekibinin vazgeçilmez bir parçası olduğunun görülmesi ve pandemi ile birlikte hemşirelik mesleğinin daha çok göz önünde olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin DOYÖ ve MKSÖ'nün puan ortalamaları arasında pozitif yönde, zayıf bir ilişki olduğu belirlendi ($r=0.149$; $p=0.001$). Alvermann ve

Sanders (2019), dijital içerikleri tüketen, boş zamanlarını büyük kısmını çevrim içi ortamda geçiren ve internetin sunduğu imkanlardan faydalanan bireyler açısından dijital okuryazarlığın hem kültürel hem de sembolik bir değer taşıdığını; bu yetkinliğin dijital çağda öğrenme motivasyonunu desteklemenin yanı sıra bireyin dijital dünyada etkin bir rol üstlenebilmesi için gerekli olduğunu ifade etmektedir.³⁴ Bununla birlikte yeni neslin teknoloji ile daha fazla zaman geçirmesi, Covid-19 döneminde uzaktan eğitimin yaygınlaşması, internet ile dijital araçlara erişimin toplumun farklı kesimleri tarafından daha kolay ulaşılabilir hale gelmesi ve dijital ortamda gençlere yönelik içerik çeşitliliğinin artması, elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Günümüzde sağlık hizmetlerine yönelik artan talebin karşılanması ve hemşirelik bakımının etkinliğinin artırılması, teknolojik uygulamaların sağlık alanında daha yaygın ve sistematik biçimde kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Teknolojik gelişmelerin ise hem eğitim süreçlerini hem de mesleki ve bireysel yaşamı etkilemeye devam edeceği açıktır. Hemşirelik mesleğinin gelecekteki temsilcileri olan öğrencilerin dijital okuryazarlığı motivasyonlarını da olumlu yönde etkileyecektir. Bu nedenle öğrencilerin dijital okuryazarlık ile ilgili farkındalıklarının artırılması beklenmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada, öğrencilerin DOYÖ toplam puan ortalaması 66.06±12.77; MKSÖ puan ortalaması 84.48±17 olarak bulundu. Öğrencilerin DOYÖ ve MKSÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu belirlendi. Bu doğrultuda öğrencilerin dijital okuryazar düzeyleri arttıkça MKSÖ puan ortalamalarının da arttığı belirlendi. Bu doğrultuda, hemşirelik öğrencilerinin müfredatına çevrimiçi sağlık bakımı ve hemşirelik uygulamaları ile ilgili sağlık bilgilerini uygun şekilde arama, değerlendirme ve kullanma yetkinliğinin artırmasına yönelik çalışmaların eklenmesi önerilmektedir. Aynı zamanda hemşire eğitimcilerin dijital okuryazarlıkla ilgili stratejiler geliştirerek, dijital okuryazarlığın önemini kavratma, öğretme, mentorluk yapma ve öğrencilerin bilişim becerini kullanmalarına yönelik fırsatları müfredat ile birleştirmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Çalışmaya başlamadan önce Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (2020/13 Nolu Karar, Tarih: 24.12.2020) etik kurul izni alınmıştır. Ardından Üniversite Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden kurum izni (E-983 sayı, Tarih: 07.01.2021) alınmıştır. Çalışma süresince Helsinki Bildirgesi'nin etik ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

Yazar Katkıları

Çalışma fikri/tasarımı: ŞŞ, DYG

Veri toplama: DYG

Veri analizi ve yorumlama: ŞŞ

Literatür tarama: ŞŞ, DYG

Eleştirel inceleme: ŞŞ, DYG

Son onay ve sorumluluk: DYG

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemiştir.

KAYNAKLAR

1. Doğan C, Birişçi S. Covid-19 süreciyle birlikte öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*. 2022;6(1):53-76.
2. Nes AAG, Steindal SA, Larsen MH, Heer HC, Lærum-Onsager E, Gjevjon ER. Technological literacy in nursing education: a scoping review. *J Prof Nurs*. 2021;37(2):320-34. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs>
3. Blau I, Shamir-Inbal T, Avdiel O. How does the pedagogical design of a technology-enhanced collaborative academic course promote digital literacies, self-regulation, and perceived learning of students? *The Internet and Higher Education*. 2020;45:100722. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2019.100722>
4. Fertelli TK, Küçükbalı H. Correlation of nursing students' digital literacy levels and counseling skills. *İKÇÜSBFD*. 2023;8(3): 985-91.
5. Ayhan Başer D, Akman M. Dijital okuryazarlık. Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde e-Sağlık Uygulamaları ve Geleceği. ed Mevsim V, Ankara: Türkiye Klinikleri; 2024:54-60.
6. Ocak G, Karakuş G. An investigation of digital literacy self-efficacy skills of pre-service teachers in terms of different variables. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*. 2019;21(1):129-47. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.466549>
7. Bozkurt A, Sharma RC. Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*. 2020;15(1): i-vi.
8. UNESCO 2020. Startling digital divides in distance learning emerge. UNESCO. <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge> Accessed: March 25, 2022.
9. UNICEF 2020. UNICEF and Microsoft launch global learning platform to help address COVID-19 education crisis. <https://www.unicef.org/press-releases/unicefand-microsoft-launch-global->

- [learning-platform-help-address-covid-19-education](#) Accessed: March 25, 2022.
10. Brown MB. Academic motivation: strategies for students. *The National Association of School Psychologists Newspaper*. 2009;38(1):1-4.
 11. Özkan S, Yılmaz E. Hemşirelik öğrencilerinin Motivasyon düzeylerinin belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*. 2009;25(3):55-68.
 12. Terry J, Davies A, Williams C, Tait S, Condon L. Improving the digital literacy competence of nursing and midwifery students: A qualitative study of the experiences of nice student champions. *Nurse Educ Pract*. 2019;34:192-8.
 13. Brown J, Morgan A, Mason J, Pope N, Bosco AM. Student nurses' digital literacy levels: lessons for curricula. *Comput Inform Nurs*. 2020; 38(9):451-8.
 14. Şendir M, Kabuk A. Nurses and technology-two unstoppable and inevitable powers. *Ordu University J Nurs Stud*. 2020;3(1):54-8.
 15. Yılmaz A, Kaya M, Akca N, Sönmez S. Determination of digital literacy level of the students at faculty of health. In: Proceedings of the 3rd International 13th National Health and Hospital Administration Congress. 2019; 287-97.
 16. Kılıç Akça N, Taşçı S. Hemşirelik eğitimi ve eleştirel düşünme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2009; 5(2):187-95.
 17. Çelik S, Şahin E, Dadak F, Sıdal SG, Akyüz F. Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*. 2014;1(2):43-56.
<https://doi.org/10.17681/hsp.16373>
 18. San Turgay A, Karaca B, Çeber E, Aydemir G. Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları. *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2005;8(1):54-62.
 19. Ng W. Can we teach dijitalnatives dijitalliteracy? *Computers&Education*. 2012;59(3):1065-1078.
<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.04.016>
 20. Hamutoğlu NB, Canan Güngören Ö, Kaya-Uyanık G, Gür Erdoğan D. Dijital okuryazarlık ölçeği: türkçe'ye uyarlama çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*. 2017;18(1): 408-29.
<https://doi.org/10.12984/eggefd.295306>
 21. Acat MB, Köşgeroğlu N. Motivasyon kaynakları ve sorunları ölçeği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2006;7:204-10.
 22. Alpar R. Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlik. 3 ed. Ankara, Detay Yayıncılık; 2014.
 23. Sun Y, Li Y, Bao Y, Meng S, Sun Y, Schumann G, et al. Brief report: increased addictive internet and substance use behavior during the COVID-19 pandemic in China. *Am J Addict*. 2020;29(4): 268-70.
<https://doi.org/10.1111/ajad.13066>
 24. Lin MP. Prevalence of internet addiction during the Covid-19 outbreak and its risk factors among junior high school students in Taiwan. *International Journal Of Environmental Research and Public Health*. 2020;17(22):8547.
<https://doi.org/10.3390/ijerph17228547>
 25. Dong H, Yang F, Lu X, Hao W. Internet addiction and related psychological factors among children and adolescents in China during the coronavirus disease 2019 (COVID-19) epidemic. *Frontiers in Psychiatry*. 2020;11:751.
<https://doi.org/10.3389/fpsy.2020.00751>
 26. Yardımcı İ, Özgeldi M, Akan G. Üniversite öğrencilerinin dijitalleşmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Proceedings of the International Congress on Business and Marketing*, Maltepe University, Istanbul, Congress Paper 2019;418-430.
 27. Yılmaz D, Çınar HG, Özyazıcıoğlu N. Hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon ve internet bağımlılığı ile üst ekstremitte fonksiyonel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *SdÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2017;8(3):34-9.
<https://doi.org/10.22312/sdusbed.311497>
 28. Durmaz A, Ertaş E. Covid-19 pandemisi sürecinde ebelik öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin internet kullanım alışkanlıkları ile ilişkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2021;5(3):561-74.
 29. Göldağ B. Investigation of the relationship between dijital literacy levels and dijitaldata security awareness levels of university students. *E-International Journal of Educational Research*. 2021;12(3):82-100.
<https://doi.org/10.19160/e-ijer.950635>
 30. Yılmaz EB, Ata EE. Hemşirelik öğrencilerinin dijital okuryazarlık ile dijital bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişki. 1. Uluslararası Hemşirelik ve İnovasyon Kongresi, 4-5 Mayıs-İstanbul. 2018;292-8
 31. Yılmaz Altuntaş E, Başaran M, Özeke B, Yılmaz H. Covid – 19 pandemisi sürecinde üniversite öğrencilerinin yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejilerine ve öğrenme deneyimlerine ilişkin algı düzeyleri. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*. 2020;3(2):8-23.

32. Taş AS, Köktürk Dalcalı B. Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinde mesleki güdülenme. *Acıbadem Univ. Sağlık Bilim. Derg.* 2021;12(2):418-24. <https://doi.org/10.31067/acusaglik.851946>
33. Lee JX, Azman AHA, Ng JY, Ismail NAS. Reflection of connectivism in medical education and learning motivation 4 during Covid-19. *medRxiv.* 2020. <https://doi.org/10.1101/2020.07.07.20147918>
34. Alvermann ED, Sanders KR. Adolescent literacy in a dijitalworld. The International Encyclopedia of Media Literacy.2019;1-6. <https://doi.org/10.1002/9781118978238.ieml0005>